

NORÜ TAXRE GA POPERA GA CORİTIUCÜÄX GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxögüxü ga Corïtiuwa yexmagüxü

¹ Pa Chaueneëgü i Corïtiucüäxgü i Tupanaäxü yaxögüxü, rü Pa Chaueneëgü i Guxüma i Acayaanewa Ngëxmagüxü, choma i Pauru nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera wüxigu namaã i taeneë i Timutéu. Rü choma nixi i Tupana choxü yaxuxü na Ngechuchu ya Cristu choxü muxü na nüxü chixuxüçèx i norü ore.

² Rü tanaxwèxe na Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexna nanaxä i norü ngechaxü rü norü taäëxü.

Pauru rü ngúxü ninge

³ Rü toma rü nüxü ticuèxüögü ya Tupana ya Nanatü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Erü nüma nixi ya Tanatü ya nüxü ingechaütümüögücü rü törü Tupana ya guxüguma tüxü taäëxëecü.

⁴ Rü nüma ya Tupana rü toxü nataäëxëe i ngëxguma ngúxü tingexgu, na toma rü ta tanataäëxëeëgxüçèx i ngëma togü i duüßxügü i ngúxü ingegüxü. Rü ngëmaäcü ngëma Tupana toxü na taäëxëeëxürüü toma rü ta tanataäëxëëgü i ngëma togü i duüßxügü.

5 Rü ñuxma na Cristurüü poraäcü ngúxü tingegüxü, rü ngëxgumarüü nümatama poraäcü toxü nataäexëe.

6 Rü ngëmacèx, ngëxguma toma ngúxü tingegügu, rü ngëmaäcü toxü nangupetü na pema rü pexü nangëxmaxüçèx i perü taäe rü perü maxü i taguma gúxü. Rü ngëxguma Tupana toxü taäexëegu, rü ngëmaäcü tomaä nanaxü na pema rü ta pexü nangëxmaxüçèx i perü taäe rü yaxna namaä pexñüexüçèx i ngëxguma ngëmatama ngúxü i toma tingegüxü pexü ngëxmagu.

7 Toma rü aixcüma tayaxögü na pema rü tagutáma ípenatáxü i Tupanaärü ore. Erü nüxü tacuèx rü ngëma na toxrüü ngúxü pingegüxü, rü ngëxgumarüü tá ta toxrüü pexü nangëxma i ngëma taäe i Tupanawa ne ûxü.

8 Pa Chaueneëgxü, tanaxwèxe i nüxü pecuèx na ñuxre ga guxchaxügü toxü ngupetüxü ga Áchiaanewa. Rü yema na poraäcü toxü naguxchaxü, rü düxwa marü tama namaä taporae, rü nagu tarüxñüe na marü tääútama tamaxëxü.

9 Rü nagu tarüxñüe rü ñoma yuwa taxixürüü tixigü. Natürü yemaäcü toxü naxüpetü, erü Tupana ya yuexüxü írüdagüxëecü toxü nangúexëechaü na nüxícatama nüxü nangëxmaxü i pora na yuwa toxü ínanguxüxëexüçèx, rü taxucürüwama togütama na ítanguxüxëexü.

10 Rü Tupana rü toxü ínanguxüxëe nawä ga yema guxchaxü ga yuwa toxü gagüchaüxü. Rü ngëxgumarüü tá ta toxü ínanguxüxëe nawä i ñaä taxü i guxchaxü i ñuxma toxü ngëxmaxü. Rü aixcüma tayaxögü na nüma rü guxügutáma

ngēmaācü toxü nangüxēēxü.

11 Natürü tanaxwèxe i pema rü perü yumükëmaä toxü perüngüxēē. Rü ngēxguma chi ngēmaācü penaxügxux, rü muxüma i duüxügü rü tá Tupanana moxë naxägü naxcèx i ngēma na ñuxäcü toxü nangüxēēxü.

Tüxcüü tama Corítiuwa naxü ga Pauru

12 Nangēxma i tacü i toxü taäexēēxü. Rü ngēma nixi na toöewa nüxü tacuáxü na ñoma i naänewa rü aixcüma Tupana naxwèxexüäcüma meä tamaxëxü. Rü pepéxewa nixi ga guxüärü yexera yemaäcü tamaxëxü. Natürü tama togagu nixi ga yema, yerü Tupana ya tomaä mecumacü nixi ga toxü rüngüxēēcü na yemaäcü pepéxewa tamaxëxüçex.

13-14 Rü yema poperagü ga pexcèx taxümatüxüwa, rü nataxuma ga tacü ga icúxü. Natürü yema toma tamaxëxüäcüma nixi ga pexcèx tanaxümatüxü na yemawa meä nüxü pecuáxüçex na ñuxäcü tixigüxü. Rü woo i ñüxma rü tama aixcüma meä toxü na pecuáxü, natürü chanaxwèxe i wüxi i ngunexügu rü aixcüma meä toxü pecuèx. Rü ngēxguma meä toxü pecuèxgu rü pema rü tá tomaä petaäegü i ngēxguma ínanguxgu ya törü Cori ya Ngechuchu, rü ngēxgumarüü i toma rü tá ta pemaä tataäegü.

15-16 Rü yemagu charüxñüxüçex nixi ga noxri ga pexüttawa na chaxüxchaüxü na pexü íchayadauxüçex rü yemaäcü pexü na charüngüxēēxüçex. Rü nagu charüxñü ga Machedóniäänewa chaxüxgu na pexütagu íchidauxü, rü yexguma Machedóniäänewa ne chaxüxgu rü wenaxärü pexütagu íchidauxü. Rü

yemaäcü chanaxüxchaň, yerü nagu charüxñü na yemawena choxü perüngüxëëxü na Yudéaanewa chaxüxüçèx.

¹⁷ Bexmana pema nagu perüxñüëgu rü tama aixcüma chayanguxëëgaäcüma nagu charüxñü ga yema pexüttawa na chaxüegaxü. ¿Exna pema nagu perüxñüëgu rü ñoma wüxi i duňxü i tama Tupanaäxü yaxöxürüüäcüma chamaxü, rü “Ngü” ñacharügüchirëx woo tama chayanguxëëegagu i ngëma nüxü chixuxü?

¹⁸ Natürü Tupana toxü nacuèx na aixcüma yiñxü i ngëma torü ore ega pemaä itaxunetagu.

¹⁹ Erü yima Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga guma Chiribánu rü Timutéu rü choma pemaä nüxü tixuchigacü, rü ore i aixcüma ixixüxüxicatama nixu. Rü nüma rü aixcüma nayanguxëë i ngëma nüxü yaxuxü.

²⁰ Rü Cristu nixü ya yima yanguxëëcü ga guxüma ga yema unetagü ga Tupana nuxcümaxüchi nüxü ixuxü. Rü ngëmacèx ngëgxuma Ngechuchuégagu Tupanaxü icuèxüügü, rü ñatarügügü:

“Rü aixcüma nixü i ngëma”, ñatarügügü.

²¹ Rü ñuxma na Cristuarü duňxüügü ixígüxü, rü Tupana nixü ya toxü poraexëëcü rü pexü poraexëëcü na taguma Cristuna ixígachixüçèx. Rü nümatama nixü ga tüxü nadexü na noxrü ixígüxüçèx.

²² Rü nüma ya Tupana rü naëga tagu naxü erü törü yora nixü. Rü nüma rü tüxna nanamu i Naäe i Üünexü na wüxi i törü cuëxruü yiñxüçèx, rü ngëmawa nüxü icuáxüçèx na yixcüra tá tüxna naxäaxü i muxüma i to i mexügü.

23 Pema nüxǖ pecuèx ga noxri rü Corítiuwa chaxǖxchaň, natürü tama yéma petanüwa chaxǖ yerü tama chanaxwèxe na pexǖ changechaňgxǖxëëxǖ. Rü yemacèx tama pexǖtawa íchayadau, yerü tama pexǖ chingagüchaň. Rü Tupana nüxǖ nacuèx na aixcüma na yiñxǖ ga yema.

24 Rü tama tanaxwèxe na pexǖ tamuxǖ na nüxäcü tá Tupanaäxǖ peyaxögüxǖ. Erü pema rü marü aixcüma meäma peyaxögü. Natürü ngëma tanaxwèxexǖ nixi na pexǖ tarüngüxǖegüxǖ na yexeraäcü petaäegüxǖcèx.

2

1 Rü yemacèx nixi ga tama wena pexǖtawa chaxǖxǖ, yerü tama chanaxwèxe ga pexǖ na changechaňgxǖxëëxǖ.

2 Erü ngëxguma chi pexǖ changechaňgxǖegü, ¿rü texé tá choxǖ tataäëxëë? ¿Rü nüxäcü tá choxǖ petaäëxëë, ega pexǖ changechaňgxǖegü?

3 Rü yemacèx nixi ga yemaäcü pexcèx popera chaxümatüxǖ na penamexëëgüxǖcèx i perü guxchaxǖgü naxǖpa na pexǖtawa chaxǖxǖ. Yerü tama chanaxwèxe ga yexguma chi yéma chaxǖxgu na choxǖ pengechaňgxǖxëëxǖ. Erü pema nixi i chanaxwèxexǖ na choxǖ petaäëxëëgüxǖ. Rü aixcüma nagu charüxñü rü ngëxguma choma chataäëxgu rü pema rü tá ta petaäegü.

4 Rü yexguma pexcèx chanaxümatügu ga yema popera, rü poraäcü chanaxixächiäe, rü düxwa yema chorü ngechaňmaä chaxaxu. Natürü tama pexcèx chanaxümatü na pexǖ changechaňgxǖxëëxǖcèx, natürü pexcèx

chanaxümatü na nüxü pecuáxüçèx na ñuxäcü poraäcü pexü changechaüxü.

Pauru rü nüxü nüxü nangechaü ga yema duüxü ga chixexü namaä üxü

⁵ Rü yema yatü ga choxü ngechaüxëëxü, rü tama choxüxïcatama nixí ga nangechaüxëëxü, natürü pexü rü ta nangechaüxëë. Natürü tama chanangupetüxëëchaxü na pexna chacaxü i ngemachiga..

⁶ Rü yema poxcu ga nüxna pexäxü ga yema duüxü ga yexguma pengutaquëxegügu, rü chauxcèx rü marü name na ngëxïcatama na yiñxü.

⁷ Rü ngëmacèx i ñuxma rü chanaxwèxe i nüxü nüxü pengechaü i norü chixexü rü nüxü perüngüxëë na tama yexeraxü i chixexüwa nagaäxüçèx i ngëma norü ngechaü.

⁸ Rü ngëmacèx chanaxwèxe i wenaxärü noxrirüü nüxü nüxü pedauxëë na aixcüma nüxü pengechaüxü.

⁹ Rü yemacèx nixí ga yemachiga marü pexcèx chanaxümatüxü, yerü pexü chaxüxchaü, rü nüxü chacuáxchaü ngoxi marü aixcüma chauga pexñüë.

¹⁰ Rü ñuxma pemaä nüxü chixu rü yíxema pema tüxü nüxü pengechaüxë i tümaärü chixexü, rü choma rü tá ta tüxü nüxü changechaü. Rü ngëxguma chi tacü rü chixexüxü tüxü changechaügu, rü pegagu nixí i Cristupëxewa tüxü nüxü changechaüxü i ngëma.

¹¹ Rü ngëmaäcü chanaxü na tama nayoxniëxüçèx i Chataná na chixexügu tüxü nayixëëxüçèx. Erü yixema rü meäma nüxü tacuëx i nacüma i Chataná na ñuxäcü chixexügu tüxü nayixëëchaüxü.

Tróaarü ïānewa rü nanaxixächiäē ga Pauru

12 Rü yexguma Tróaarü ïānewa changuxgu na nüxü chixuxüçèx ga Cristuarü ore, rü poraäcü choxü natauxcha na yéma törü Coriaxü chapuracüxü.

13 Natürü tama aixcüma chataäē ga yéma, yerü tama yexma nüxü chayangau ga taeneē ga Titu. Rü yemacèx nüxü charümoxē ga yémacüäx ga duüßügü, rü ichaxüächi, rü Machedóniäänawa chaxü.

Cristu rü Paurumaä napora

14 Rü Tupanana moxē taxägü erü norü duüßügüxü toxü nixigüxëe. Rü ñuxma na Cristuarü duüßügü tixigüxü, rü nüma ya Tupana rü guxüguma tomaä nanaxüpexe. Rü nüma nixi i toxü namuxü na duüßügüxü nüxü tacuëxëëxüçèx i norü ore. Rü ngëma norü ore rü guxüwama nangu rü guxüguma nípuema ñoma wüxi i pumara i yixichixürü.

15 Rü ñuxma i toma i Cristugagu Tupanapëxewa na timexü, rü guxüwama tanguchigagü natanüwa i ngema yaxögüxü rü ngema tama yaxögüxü..

16 Rü ngëma duüßügü i tama yaxögüxü rü nüxü nawëxtümüxü i tochiga, erü ngema ore i nüxü tixuxü rü norü poxcuchigaxü namaä nixu. Natürü ngëma yaxögüxü rü namaä nataxëgü i tochiga erü ngema ore i nüxü tixuxü rü ore i namaxëxëëxü nixi. Rü ngëmacèx ¿texéäxü natauxcha i ñaä puracü na nüxü tixuxü i ngëma ore?

17 Rü yíxema toxrüü ixigüxexicatama tixi ya tüxü natauxchaxe. Rü toma rü tama Tupanaärü oregu díëru ngïxü tayaxu ngëma togü naxügüxürü.

Natürü Tupanapéxewa rü aixcüma meä nüxü tixu i ngëma norü ore, erü nüma toxü nimugü rü Cristuarü tixigü.

3

Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxüchiga

¹ Rü ñuxma na pemaä nüxü tixuxü na aixcüma Tupana yiixü ga toxü mucü, rü bexmana tá nagu perüxñüe na wenaxärü togüétüwa tidexagüxü. ¿Exna penaxwèxe na wüxi i carta i cuèxruü pexü tawéxü na nawa nüxü pecuáxucèx na aixcüma Tupanaärü orearü uruügü tixigüxü, rü exna penaxwèxe na pexüntawa naxcèx ítaçaxü i cartagü na ngëmawa duüxügü toxü cuáxucèx naxrüxü i ngema togü?

² Rü pemaä nüxü tixu rü tama tanaxwèxe i tacü rü carta na duüxügü toxü cuáxucèx, erü pematama nixi i ngëma cartarüü pixigüxü, rü pewa nixi i nangóxü na aixcüma Tupana yiixü ga toxü mucü. Rü meäma toöëwa nüxü tacuëx i ngëma. Rü yema na naxüchicüüxü ga perü maxü, rü ngëmawa guxüma i duüxügü nüxü nadau na aixcüma wüxi ga mexü ga puracü taxüxü ga petanüwa.

³ Rü ñuxma rü meäma nangox na pema rü ñoma wüxi i carta i Cristutama ümatüxürüü na pixigüxü. Rü torü puracügagu nixi i ngëma. Natürü tama wüxi i carta i tacü rü ümatüxümaä ümatüxü pixigü, natürü pema nixi i carta i Tupana ya Maxüçüäe i Üünexü ümatüxü. Rü ngëma carta rü tama popera rü exna nutawa iwücuchixü nixi, natürü perü maxüwa nixi i nangóxü i ngëma.

4 Rü ngẽmacèx tama tamuňe na ngẽmaäcü togüçèxtama tidexagüxü, erü tayaxõgü na Cristugagu Tupana toxü dauxü na timexü.

5 Rü tama toxrütama cuèxmaä nixi i tanaxüxü i tacü rü mexü. Natürü guxüma i ngẽma taxüxü rü Tupanaärü ngüxëemaä nixi i tanaxüxü.

6 Rü Tupana rü toxü narüngüxëe na duňxügümaä nüxü tixuxü i ngẽma ngexwacaxüxü i norü uneta na ñuxäcü Cristugagu tá tüxna naxäaxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngẽma maxü rü tama yema mugü ga Moïché ümatüxügagu tanayaxu, natürü tanayaxu erü Tupanaäe i Üünexü tüxna nanaxä. Rü yema mugü ga Moïché ümatüxü rü yuwa tüxü nagagü, natürü Tupanaäe i Üünexü rü tüxna nanaxä i maxü i taguma gúxü.

7 Rü yema mugü ga Moïchéná naxäxü ga Tupana, rü nutagu nixi ga naxümatüxü. Rü yexguma Moïché nayauxgu ga yema mugü, rü poraäcü niyaurachiwecüxü. Rü yemacèx ga duňxügü rü taxucürüwama Moïchéchiwegu narüdaunü. Natürü yema norü yaurachiwecüü rü nioxchigü. Natürü ga yema mugü ga Moïché tüxna äxü i yuwa tüxü gagüxü, rü taxü ga yauracüüxümaä ínangu. Rü yemaäcü namexëchi ga yexguma ínanguxgu.

8 Natürü yexeraäcü namexëchi nixi i ngẽma uneta i ngexwacaxüxü i Tupanaäe i Üünexü taxcèx ngoxëëxü.

9 Rü yemaäcü woo namexëchi ga yema mugü ga yuwa tüxü gagüxü, natürü yexeraäcü namexëchi i ngẽma uneta i ngexwacaxüxü i Tupanapẽxewa tüxü mexëëxü.

10 Rü yema mugü ga noxri mexëchixü, rü ñuxma rü taxuwama name, ega namaä nügü nangugügu

i ngēma Tupanaärü uneta i ngexwacaxűxű i yexeraäcü mexěchixű.

¹¹ Rü yemaäcü woo namexěchi ga yema mugü ga paxaächi ixixű, natürü yexeraäcü namexěchi i ngēma uneta i ngexwacaxűxű i guxügutáma ixixű.

¹² Rü toma aixcüma nüxű tacuèx na guxügutáma yiixű i ngēma Tupanaärü uneta i ngexwacaxűxű i mexěchixű, rü ngēmacèx tama cùacüma duňxügumaä nüxű tixu.

¹³ Rü ngēmacèx tama duňxügüchaxwa iticuxgü yema Moïché üxürüü. Yerü ga Moïché rü nügü nidüxchiwe na tama nüxű nadaugüxüçèx ga yema Yudíugü ga ñuxäcü na yaxochigüxű ga norü yaurachiwecüü.

¹⁴ Natürü ga yema duňxügü ga Moïchexű iixümüçügxű rü ñoma yadüxgüchiwexürüü nixigü yerü tama nüxű nacuègxüéga ga tacüchiga na yiixű ga yema mugü. Rü ñuxma rü ta i ngēma Yudíugü rü tama nüxű nacuègxüéga i ngēxguma nawa nangüegu i ngēma mugü. Erü nangēxma i tacü i ñoma yadüxgüchiwexürüü nüxű naguxchaxeëxű na tama nüxű nacuègxüçèx. Rü ñuxma rü ta tama nüxna ínanguéga i ngēma nacüma erü Cristuxicatama nixi ya yima nüxna ínanguxeëcü.

¹⁵ Rü ñuxma rü ta i ngēma Yudíugü, rü ngēxguma nawa nangüegu i ngēma ore ga Moïché tüxna ãxű, rü nangēxma i tacü i ñoma yadüxgüchiwexürüü nüxű naguxchaxeëxű na tama nüxű nacuègxüégaxüçèx na tacüchiga yiixű i ngēma ore.

¹⁶ Natürü ngēxguma wüxi i duňxü nüxű rüxoxtu i nacüma i chixexű, rü törü Coriaxű yaxoõogu, rü ngēxguma nixi i nüxna ínanguxű i ngēma nüxű

naguxchaxẽexü.

¹⁷ Erü nüma ya törü Cori rü Naãë i Üünexü rü wüxitama nixi rü ngextá ínangẽmaxüwa i törü Coriãë i Üünexü, rü tüxü nanatauxchaxẽë na Tupanana ingaicamagüxü.

¹⁸ Rü ngẽmacèx guxãma i yixema na Cristuaxü yaxõgûxü rü ñoma wüxi i woruarüü tawa nangóchipeta na ñuxãcü namexẽchixü ya törü Cori erü nataxuma i tacü i tüxü idüxüxü naxchaxwa. Rü nüma ya törü Cori i Naãë i Üünexü ixíci, rü guxüguma yexeraäcü tüxü nimexẽechigü na naxrüü aixcüma imexücèx.

4

¹ Rü ngẽmacèx taguma nüxü tarüchau i ñaã puracü, erü Tupana ya nüxü tangechaütmüüçü nixi ga toxü mucü na tanaxüxüçèx i ñaã puracü na duňxügumaã nüxü tixuxüçèx i norü ore.

² Rü yemacèx nüxü tarücoe ga guxüma ga tacü ga chixexü i ãne tüxna ãxü i cûäcü üxü. Rü tama tanawomüxẽäcüma nixi i namaã nüxü tixuxü i ore rü tama tanaxüchicü i ngẽma ore. Natürü ngẽma ore i aixcüma ixixüxícatama nixi i nüxü tixuxü. Rü ngẽmaäcü Tupanapẽxewa tamaxë rü duňxügüpẽxewa togü itawëx na nüxü nacuèxgûxüçèx na ñuxãcü tixígxü i tomax.

³ Rü ngẽxguma chi texécèx naguxchagu i ngẽma ore i mexü i nüxü tixuxü, rü ngẽma duňxügü i iyaruťauxexüçèxcatama nixi i naguxchaxü.

⁴ Erü nümagü rü tama nayaxõgü. Rü ngẽmacèx i ñoma i naâneärü ãěxgacü i Chataná rü nüxü nanaguxchaxẽë na tama nüxü nacuèxgûxüçèx na ñuxãcü namexẽchixü i norü ore ya Cristu ya

Üünecü. Rü Cristuwa nixí i nangóxü na ñuxäcü na yíixü ya Tupana.

⁵ Rü ngēxguma duüxügümäã nüxü tixuxgu i ngēma ore, rü tama tochigaxütama tixugü. Natürü nüxü tixu na Ngechuchu ya Cristu rü törü Cori yíixü, rü nüma tüxü na nangechaüxügagu perü ngüxéerüügü na tixígüxü.

⁶ Erü nümatama ya Tupana ga noxri naâne naxüxgux rü eänexüwa nangoxéecü ga ngóonexü, rü nümatama nixí i ñuxma i tüxü yangoxnaäexéegüxü na ngémawa nüxü icuáxüçèx na ñuxäcü namexéchixü i nümax. Rü ngēma norü mexü rü Ngechuchu ya Cristuchiwewa nixí i nüxü idauxü.

Tayaxögüama ega woo ngúxü ingegügu

⁷ Rü ngēma nüxü na icuáxü na ñuxäcü namexéchixü ya Tupana, rü ngēma cuèx rü wüxi i mexéchixü nixí. Natürü ngēma cuèx i mexéchixü rü taxüne i mařraxünaçcèxwa nangéxma, na nangóxüçèx na Tupanawa ne naxüxü i guxüma i pora rü tama i tawatama.

⁸ Rü guxüwama toxü nangéxma i guxchaxügü, natürü taguma nüxü tarüchau i ñaã puracü. Rü woo poraäcü taxoegaäegügu, natürü taguma ítanangéx.

⁹ Rü woo togü tote ingéxütanügu, natürü ya Tupana rü taguma toxü ínawogü. Rü woo duüxügü toxü napíexéegü, natürü tama ngéxma tayacuèxéë i ñaã puracü.

¹⁰ Rü guxüwama i ngextá ítaxüxüwa rü äüçümaxüwa tangéxmagü, yexgumarüü ga Ngechuchu na äüçümaxüwa nayexmaxürrüü.

Natürü ngëmaäcü toxü naxüpetü na duüxügü nüxü daugüxüçèx na ñuxäcü towa namaxüxü ya Ngechuchu.

¹¹ Rü ñuxma na tamaxëxü, rü guxü i ngunexügu rü Ngechuchugagu äüçümaxüwa tangëxmagü. Natürü ngëmaäcü toxü naxüpetü na Ngechuchu inawéxüçèx i norü pora nawa i ñaã toxone i yuxwèxexü.

¹² Rü ngëmaäcü Tupanaärü orecèx äüçümaxüwa tangëxmagü, natürü ngëmaäcü toxü naxüpetü na pema rü pexü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü.

¹³ Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Nüxü chayaxö rü yemacèx Tupanachiga chidexa”, ñanagürü. Rü ngëxgumarüütama tixigü i toma na tayaxögüxü rü Tupanachiga tidexagüxü.

¹⁴ Erü nüxü tacuèxgü rü Tupana ga yuwa ínadaxëecü ga Ngechuchu ya törü Cori, rü yimatama Tupana tá nixí ya toxü írüdagüxëecü, erü Ngechuchuarü duüxügü tixigü. Rü ngëmaäcü wüxigu pemaä nügüxütawa tá toxü nagagü.

¹⁵ Rü guxüma ga yema toxü ngupetüxü rü perü mexüçèx nixí na yexeraäcü yamuëtanüxüçèx i ngëma duüxügü i Tupana nüxü rüngüxëegüxü. Rü ngëmaäcü tá düxwa namuxüchi i ngëma duüxügü i moxë Tupanana ägüxü rü nüxü icuèxüügüxü.

¹⁶ Rü ngëmacèx taguma nüxü tarüxoe na nüxü tixuxü i ngëma ore. Rü woo yayachigügu rü yaturachigügu i toxone, natürü toðëwa rü guxü i ngunexügu rü yexeraäcü tiporaetanü.

¹⁷ Erü ngëma ngúxü i toxü üpetüxü i ñaã torü maxüwa, rü ngëma rü wüxi i paxaächimare nixí rü

paxa tá nangupetü. Natürü ngëmaäcü tá tanayaxu i wüxi i maxü i mexëchixü i tagutáma gúxü i ñoma i naänecüäx i maxüärü yexeraxüchi ixixü.

18 Rü tama ngëma ñuxma nüxü idauxügu nixi itarüxñüexü, natürü nagu tarüxñüe i ngëma ñuxma tama nüxü idauxü. Erü ngëma ñuxma nüxü idauxü rü tama natai, natürü ngëma ñuxma tama nüxü idauxü, rü guxügutáma nangëxmaächa.

5

1 Rü nüxü tacuèxgü ega ngëxguma iyanaxoxgu i ñaä toxone i paxaaächi ñuxma toxü ngëxmaxü, rü daxüguxü i naännewa tá tanayaxu i wüxi i toxone i tagutáma iyanaxoxü i Tupanatama toxcëx mexëexü rü tama i duüxügü.

2 Rü ngëmacëx i ñuxma i ñaä toxonewa tamaxëyane, rü tama aixcüma tataäegü. Erü tanaxwëxe na paxa toxü nangëxmaxü i ngëma toxone i daxüguxü i naännewa ngëxmaxü.

3 Rü ngëma toxone i daxüguxü i naännewa tá toxü ngëxmaxü rü ñoma wüxi i naxchirurüü tá toxü nidüxü, na ngëmaäcü naxäxünexüçëx i toðë.

4 Rü ñaä toxone i ñuxma toxü ngëxmaxüwa tamaxëyane, rü tanaxixächiäegü rü tama aixcüma tataäegü. Rü tama aixcüma ítanatáxchaü i toxone i ñoma i naännewa toxü ngëxmaxü, natürü tanaxwëxegü na tanayaxuxü i toxone i ngexwacaxüxü na ngëmaäcü ngëma maxü i ngexwacaxüxü iyanaxoxëexüçëx i toxone i ñuxma toxü ngëxmaxü.

5 Rü Tupana nixi ya toxü imexëecü naxcëx i ngëma ngexwacaxüxü i maxü rü ngëma ngexwacaxüxü i toxone. Rü toxna nanamu ga Naäe i

Üünexű na ngẽmawa nüxű tacuáxűcèx na aixcüma tá tanayaxuxű i ngẽma.

⁶ Rü ngẽmacèx taxucèxma taxoegaãëgü. Erü nüxű tacuèx rü ñuxma ñaã toxonewa tamaxëyane, rü taxucürüwama törü Corixütawa tangëxmagü i daxüguxű i naãnewa.

⁷ Rü woo tama nüxű tadaugügu ya yima törü Cori i ñuxmax, natürü tayaxõgü na wüxi i ngunexű rü tá nüxű tadaugüxű. Rü ngẽma nixí i toxü poraxëexű i ñaã torü maxüwa.

⁸ Rü ngẽmacèx taxucèxma taxoegaãëgü ega tayuegu. Erü toxcèx rü narümemaë nixí na nüxna ítachoxűxű i ñaã toxone, na törü Corixütawa tayangëxmagüxűcèx.

⁹ Rü ngẽmacèx, woo ñoma i toxonewa tangëxmagügu rü ëxna tama nawä tangëxmagügu, rü tanaxwèxe na guxüguma törü Coriarü ngúchaň na taxüxű. Rü ngẽmacèx naxcèx tadaugü na tanaxüxű i ngẽma nanaxwèxexű i nümax.

¹⁰ Erü guxătama i yixema rü Cristupëxewa tá tangugü na wüxicigü nayaxuxűcèx i ngẽma tüxna üxű. Rü nüma tá wüxicigüxű nangugüarü maxüäx. Rü ngẽxgumarüü na ñuxäcü meä imaxëxű rü ëxna chixri imaxëxű ga yexguma ñoma ga taxünewa iyexmagügu, rü ngẽmaäcü tá tüxna nanaxã ya wüxicigü.

Cristu rü taxcèx Tupanaxü narüngüxmüxëë

¹¹ Rü ngẽmacèx Tupanaärü orearü uwa tapuracüe rü tayaxucüxëgü i duňxügü na yaxõgüäxűcèx. Erü toma rü aixcüma torü Corixü tamuňë. Rü Tupana toxü nacuèx na ñuxäcü yiňxű

i törü maxü, rü chierüna pema rü chi ta toxü pecuègxux.

12 Rü tama tanaxwèxe i wenaxärü togüétüwa tidexagü, natürü pexü tarüngüxéêchaü na pexü nangëxmaxüçèx na tacüçèx tomaä petaäegüxü na nüxü pecuáxüçèx na ñuxäcü penangäxüxü i ngëma duüxügü i pepëxewa nügü írümegünetaxü natürü norü maxüwa rü tama ixaixcümagüxü.

13 Rü woo duüxügü toxü daugügu na Tupanagu taxäüäegüxü, rü nüetama nixi i ngëma erü nümatama ya Tupana rü meäma toxü nacuèx. Natürü i pema rü meäma toxü pecuèx na meäma toöexü tacuáäcüma pemaä nüxü tixuxü ga norü ore.

14 Rü Cristu ya poraäcü toxü ngechaüçü nixi ya ñuxma tomaä icuacü, erü tayaxö na nüma rü guxäärü pecaducèx nayuxü na yexma yanaxoxüçèx ga guxäärü chixexügü.

15 Rü yemaäcü guxüma ga duüxügucèx nayu ga Cristu, na ngëma duüxügü i ñuxma maxëxü, rü tama nümatama nagu naxïnüexügu namaxëxüçèx, natürü naxcèx na namaxëxüçèx ya yima naxcèx yucü rü wena írüdacü.

16 Rü ngëmacèx i toma rü tama ñoma i naänecüäx i duüxügü nagu rüxïnüexürrü texéxü tangugüarü maxüäx. Rü woo ga üpa rü ñoma ga naänecüäx ga duüxügü nagu rüxïnüexürrü Cristuxü tangugü, natürü i ñuxma rü tama ngëmaäcü namaä nagu tarüxïnüe.

17 Rü ngëxguma texé Cristuaxü yaxöxgu, rü ngexwacaxüxü i duüxü tixi. Rü nuxcümaüxü ga tümacüma rü marü tüxna inayarüxo, rü ngexwacaxüxü i maxü tüxü nangëxma.

18 Rü guxüma i ngëma rü Tupana nixi ya naxüçü. Rü nüma nixi ga Cristugagu tamaä inangüxmüxü. Rü ñuxma rü toxü namu na duüxügümaä nüxü tixuxü na namaä inangüxmüexüçèx.

19 Yerü Tupana rü Cristugagu duüxügümaä nügü narüngüxmüxü. Rü tama duüxügüarü pecadugu naxinüäcüma nanaxü ga yema. Rü ñuxma rü toxü namu na ngëmachigaxü duüxügümaä tixuxü.

20 Rü ngëmaäcü Cristuarü orearü ngeruügü tixigü, rü towa nixi i Tupana pexü cèèxüxü na namaä iperüngüxmüexüçèx. Rü ngëmacèx Cristuégagu pexü tacèèxügü na Tupanamaä iperüngüxmüexüçèx.

21 Cristu rü taguma pecadu naxü. Natürü tagagu nixi ga Tupana ga ñoma pecaduäxürüüäcüma namaä naxüäxü na yemaäcü nagagu tüxü ínanguxüxüexüçèx nawa i törü chixexü na aixcüma napëxewa imexüçèx.

6

1 Rü ñuxma na Tupanaäru ngüxüexü tixigüxü, rü pexü tacèèxü na tama nüxü pexoexüçèx ga yema pemaä na namecümaxü ga yexguma nayuxgu ga Nane.

2 Erü Tupana rü norü ore i ümatüxüwa, rü ñanagürü:

“Rü yema ngunexü ga nagu namexügu na choxü peyaxuxü, rü yexguma nixi ga pexü chaxinüxü. Rü yexguma pexna chanaxuäxügu ga maxü i taguma gúxü, rü yexguma nixi ga pexü charüngüxüexü”, ñanagürü. Rü ñuxma nixi i ngëma ngunexü i nagu namexü na Tupanaxü peyaxuxü, rü ñuxma nixi

i ngēma ngunexü i pexna naxuaxüäxü i maxü i taguma gúxü.

3 Rü toma rü guxüguma naxcèx tadau na guxäpëxewa meä tamaxëxü na taxucèxma texé chixri torü puracüchiga idexaxüçèx.

4-5 Rü guxüwama duüxügüxü nüxü tadauxëêchaü na aixcüma Tupanaärü duüxügü tixigüxü. Rü ngëmacèx yaxna namaä taxinüü i ngëxguma woo ngúxü toxü ngupetügu, rü éxna tacü toxü tauxgu, rü éxna tacü rü guxchaxü toxü ngëxmagu, rü éxna toxü yaçuaixgügu, rü éxna toxü napoxcuegu, rü éxna naxixächiäetanügu rü tomaä nanuëgu. Rü poraäcüxüchima tapuracüe, rü ñuxguacü rü tama tapee, rü ñuxguacü rü taiya toxü nangüx. Natürü yaxna namaä taxinüü i guxüma i ngëma.

6 Rü ngexgumarüxü ta duüxügüxü nüxü tadauxëë na aixcüma namexü i torü maxü, erü aixcüma Tupanapëxewa meä tamaxë, rü meä Tupanaxü tacuëx, rü yaxna duüxügümaä taxinüü, rü namaä tamecüma. Rü nüxü nüxü tadauxëë na towa nangëxmaxü i Tupanaäe i Üünexü rü aixcüma guxü i duüxügüxü tangechaüxü.

7 Rü duüxügüxü nüxü tadauxëë na aixcüma namexü i torü maxü, erü namaä nüxü tixu i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü itanawëx i Tupanaärü pora i towa ngëxmaxü. Rü ngëma toxne ixixü rü ngëma nixi i torü maxü i aixcüma mexü i Tupanapëxewa. Rü ngëmamaä nixi i togü ítapoxüxü i torü uwanügüpëxewa.

8 Rü ñuxguacü i duüxügü rü toxü nicuëxüügü, rü ñuxguacü rü tacü tomaä nixugüe. Rü ñuxguacü rü meä tochiga nidexagü, rü ñuxguacü rü chixri tochiga nidexagü. Rü woo aixcümachirëx yixigu

i ngēma ore i nüxü tixuxü, natürü doratèèx toxü nawogüe.

⁹Rü woo meä toxü nacuèxgüchirëxgu, natürü ñoma tama toxü nacuáxürüü tomaä nixigü i duüxügü. Rü ñuxguacü rü wixgutaèx tayue, natürü naetüwa tamaxéäma. Rü toxü napoxcue, natürü tama toxü nadaixichi.

¹⁰Rü woo tangechaügü, natürü guxüguma tataäegüama. Rü woo ñoma i naänewa tama tamuärü ngëmaxüäxgü, natürü muxüma i duüxüna tanaxä i taxü i mexü erü togagu nanayaxu i maxü i taguma gúxü. Rü woo taxuüma toxü ngëxmëxgu i ñoma i naänewa, natürü daxüguxü i naänewa rü toxü nangëxma i guxüma.

¹¹Pa Chaueneëgü i Corítiucüäx, dücax aixcüma pemaä nüxü tixu rü guxü i torü maxünemaä pexü tangechaügxüchi.

¹²Rü toma rü tama pexü taxoe, natürü pema waxi nixi i tama petoxwèxexü.

¹³Rü dücax, Pa Chaueneëgxü, rü ñoma wüxi i papá naxäcügxü i cèèxüxürüü pexü chacèèxü na choxü pengechaügxüçèx ngëma choma pexü changechaüxürüü.

Tupana ya maxüçüpata tixigü

¹⁴¡Rü tãütáma namaä pexämüçü i ngëma duüxügü i tama yaxögüxü! Erü ngëxguma chi ngëmaäcü penaxüxgu rü tãütáma guxä wüxigu perüxñüe. ¿Rü ñuxäcü nawüxiguxü i ngëma mexü namaä i ngëma chixexü? ¿Rü ñuxäcü nawüxigu i ngónexü namaä i eänexü?

15 ¿Rü ñuxäcü nawüxicuxü ya Cristu namaä i Chataná? ¿Rü ñuxäcü nawüxicuxü i wüxi i duüxü i yaxöxü namaä i wüxi i duüxü i tama yaxöxü?

16 ¿Rü ñuxäcü Tupanapatawa nangëxmaxü i tupanetachicünèxägü? Erü yixema rü Tupana ya maxücupata tixigü, rü tawa namaxü i nümax. Rü Tupana rü pechiga nidexa ga yexguma ñaxgu: “Rü ngëma duüxügüwa tá chamaxü, rü natanügu tá chayarüxüüxü. Rü norü Tupana tá chixí, rü nümagü rü tá chorü duüxügü nixigü”,

ñaxgu.

17 Rü yemacëx ñanagürü ta ga törü Cori:

“¡Rü ípechoxü i natanüwa i ngëma duüxügü i tama chorü duüxügü ixigüxü! ¡Rü tåxü i nüxü pingögüxü i ngëma chopëxewa chixexü! Rü choma rü tá pexü chayaxu.

18 Rü choma rü Penatü tá chixí, rü pemagü rü tá chaunegü rü chauxacügü pixigü”,
ñanagürü ya törü Cori ya Tupana ya guxüärü yexera poraxüchicü.

7

1 Rü dütçax, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügxex, rü ngëma Tupanaärü unetagü i pemaä nüxü chixuxü, rü taxcëx nixigü. Rü ngëmacëx tanaxwëxe na yigüna idaugüxü na tama taxünemaä rü ēxna taäëmaä naxüxüçëx i ngëma Tupanapëxewa tama mexü. Rü tanaxwëxe i aixcüma Tupanaxü imuüëäcüma nüxna yigü taxägü rü naxcëxicatama tamaxë.

Pauru rü ngema Corítiucüäxgümää nataäxë

2 Rü tanaxwëxe i toxü pengechaügü. Rü dütçax ga toma rü taxúxemaäma chixexü taxügü. Rü

taxúxexüma chixexügu tanguxëë. Rü taxúxexüma tawomüxëëgü.

³ Rü tama pexü chixuxüçèx nixï i pemaä nüxü chixuxü i ngëma. Yerü marü pemaä nüxü chixu na ñuxäcü guxü ga chorü maxümaä pexü changechaüxü. Rü ngema pexü na changechaüxügagu rü íchamemare na petanüwa chamaxüxü rü ëxna wüxigu pemaä chayuxü.

⁴ Rü ñuxma rü taxucèxma pexü chaxâneäcüma pemaä chidexa erü poraäcü pemaä chataäe. Rü woo ngúxü na tingegüxü, natürü aixcüma choxü penangúchaüxëë rü choxü petaäexëë.

⁵ Rü yexguma Machedóniäänewa tangugügucürüwa rü taguma itarüngügü. Yerü guxüwama ga ngexta ítaxixüwa rü nüxü itayangau ga guxchaxügü. Rü duüxügü rü toxü nanaguxchaxëë na tanaxüxü i Tupanaarü puracü rü yemacèx poraäcü taxoegaäxëgü..

⁶ Natürü ya Tupana ya tükü taäexëëcü ya yíxema ngechaügüxe, rü toxü rü ta nataäexëë ga yexguma toxütawa nanguxgu ga taeneë ga Titu.

⁷ Rü tama yema toxütawa na nanguxüçèxicatama tataäegü, natürü tataäegü ta yerü ga pema rü poraäcü nüxü penangúchaüxëë rü penataäexëë ga guma taeneë ga Titu. Rü nüma ga Titu rü tomaä nüxü nixu na ñuxäcü poraäcü penaxwèxexü na toxü pedauxü. Rü tomaä nüxü nixu na ñuxäcü naxcèx pengechaügxüga yema chomaä pexüxü, rü na ñuxäcü chauxcèx pexoegaäegüxü. Rü guxüma ga yema oremaä rü yexeraäcü chataäe.

⁸ Choma nüxü chacuèx rü yema popera ga pexcèx chaxümatüxü rü pexü nangechaügxëë,

natürü ñuxma rü marü tama naxcèx changechaü na chanaxümatüxü ga yema popera. Rü noxri rü yemäacü naxcèx changechaü ga yexguma nüxü chacuèxgu ga na pexü nangechaügütüxü ga yema popera ga yexguma penayauxgu.

⁹ Natürü i ñuxma rü chataäe na pexcèx chanaxümatüxü ga yema popera. Rü tama yema na pengechaügütüxü chataäe, natürü chataäe yerü yema perü ngechaügagu Tupanana pecuèxächie rü penaxüchicüü ga perü maxü. Rü pema rü aixcüma Tupanana pecuèxächieäcüma namaä peporae ga yema ngechaü, rü yemaäcü taxuüma ga chixexü pemaä taxü ga yexguma pexcèx tanaxümatügu ga yema popera.

¹⁰ Rü ngëma ngechaü i Tupana naxwèxexüäcüma namaä iporaexü, rü name nixi, erü ngëma ngechaügagu naxüchicüü i törü maxü rü ngëmagagu tanayaxu i maxü i taguma gúxü. Rü ngëmacèx taxucèxma naxcèx pixäüxächie i ngëma ngechaü. Natürü ngëma ngechaü i ñoma i naänecüäx i duüxügü nüxü ngëxmaxü rü taxuwama name erü yuwa nanaga.

¹¹ Rü yexguma yema poperamaä pexü changechaüxüga, rü Tupana naxwèxexüäcüma nixi ga namaä peporae xü ga yema ngechaü. ¡Rü dütax i ñuxma i tacü Tupana pemaä üxü i ngëma perü ngechaügagu! Yerü yema perü ngechaügagu rü aixcüma nagu perüxñüe ga yema chixexü ga petanüwa üpetüxü, rü meäma chomaä nüxü pixu ga yema. Rü yema perü ngechaügagu rü peäewa nangux ga yema chixexü, rü poraäcü Tupanaxü pemuuë. Rü yemacèx penaxwèxe na ýema chaxüxü na pexü chayarüngütüxüäcü

yerü penamexēēguchaň ga yema chixexň. Rü yema perü ngechaňgagu rü aixcüma penaxucuňxě ga yema duňxň ga chixexň üxň. Rü guxň ga yemawa rü ipenawěx na tama pegagu yiňxň ga yema chixexň ga ngupetüxň.

¹² Rü yemacëx, yexguma pexcëx chanaxümatügu ga yema popera, rü tama yema duňxň ga chixexň üxňgu charüxñüäcüma chanaxümatü, rü tama yema duňxň ga namaă chixexň naxüxňgu charüxñüäcüma chanaxümatü. Natürü chanaxümatü ga yema popera na yemawa Tupanapëxewa nüxna pecuëxächiexüçëx na ñuxäcü aixcüma toxň pengechaňguxň.

¹³ Rü yema na toxň pengechaňguxň, rü wüxi ga taăe nixi ga toxcëx. Natürü yema taăeärü yexera nixi ga yema taăe ga toxň yexmaxň ga yexguma nüxň tadëňxgu ga Titu ga ñuxäcü taxň ga taăe petanüwa na nayaxuxň. Rü aixcüma guxämä ga pema nixi ga wenaxärü poraäcü nüxň penangúchaňxëëxň.

¹⁴ Rü noxri tauta yéma naxüxgu ga Titu, rü namaă nüxň chixu na mexň i duňxügü na pixigüxň. Rü ñuxma rü taxucëxma chaxâne, erü guxüma ga yema Titumaă nüxň chixuxň ga pechiga rü aixcüma ngëmaäcü nixi, yexgumarüň na aixcüma yiňxň ga guxüma ga yema Tupanaärü ore ga pemaă nüxň tixuxň.

¹⁵ Rü ñuxma i Titu rü yexeraäcü pexň nangechaň i ngëxguma nüxna nacuëxächigu na ñuxäcü meă naga pexñüëxň rü ñuxäcü nüxň pengechaňäcüma meă penayaxuxň.

¹⁶ Rü choma rü ta poraäcü pemaă chataäëxüchi, erü nüxň chacuëx na aixcüma peyanguxëëxň ga

guxüma ga yema pemaä nüxü chixuxü.

8

Yema yaxõgütü rü woo tama na namuärü dïeruãxgüxü, natürü yema nüxü yexmacü ga dïerumaä meä togüxü narüngüxëegü

¹ Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgxü, rü pemaä nüxü tixuxchaü na ñuxäcü Tupana namaä mecumaxü i ngëma yaxõgütü i Machedóniäaneärü ïnegüwa ngëxmagüxü.

² Rü woo taxü ga guxchaxügü nüxü na üpetügxü, natürü nataäegüama. Rü woo tama na namuärü dïeruãxgüxü, natürü yema nüxü yexmacü ga dïerumaä meä togüxü narüngüxëegü.

³ Rü choma nüxü chadau rü pemaä nüxü chixu rü nümagü rü taäeäcüma ngixü inaxägü ga guxcüma ga dïeru ga nüxü tauxchacü na ngixü inaxägütü. Rü ngletü yemaärü yexera taäeäcüma ngixü inaxägü.

⁴ Rü poraäcü toxü nacèèxügü na tama nüxna tanachuxuxüçèx na yemaäcü yema togü ga taeneëgxü nangüxëegüxüçèx.

⁵ Rü yema nagu tarüxñüexüärü yexera ngixü inaxägü ga yema yaxõgütü ga Machedóniäaneçüäx. Yerü Tupananaxira nügü naxägü rü yemawena toxna nügü naxuaxügü na toga naxñüexüçèx, yema Tupana naxwèxexürü.

⁶ Rü yemacèx Tituxü tacèèxü na wena petanüwa naxüxüçèx na ngixü pinguxëexüçèx ga yema dïeru ga marü pemaä ngixü inaxügütü na ngixü penataquëxexü naxcèx i ngëma togü i taeneëgü i nüxü nataxuxü.

7 Pema rü guxüwama meä ipexí erü meä peyaxögü, rü pexü natauxcha na meä nüxü pixuxü i Tupanaärü ore erü meä nüxü pecuèx na tacüchiga yíixü. Rü aixcüma togüxü perüngüxéechäu, rü yema pexü tangúexéexüäcüma pegü pengechaügü. Rü ñuxma rü ngëxgumarüü ta penaxwexe na aixcüma meä ipexíxü nawa i ngëma mexü i nacüma na díeru ngíxü ipexäxü naxcèx i ngëma taeneëgü i nüxü nataxuxü.

8 Tama wüxi i mu nixí i ngëma pemaä nüxü chixuxü. Natürü chanaxwèxemare na nüxü pecuáxü na ñuxäcü taäeäcüma ngíxü inaxägüxü ga togü ga yaxögüxü. Rü pemaä nüxü chixu i ngëma na pema rü ta ngíxü ipexägüxüçèx i ngëma díeru i togü i taeneëgüarü ngüxéecèx ixíci, na ngëmaäcü ipenawéxüçèx na aixcüma nüxü pengechaügüxü.

9 Erü pema rü marü nüxü pecuèx na ñuxäcü tamaä namecümaxü ga törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü woo nüxü nayexma ga guxüma, natürü ñoma wüxi ga ngearü yemaxüäxürü pexcèx nügü nixíxéé na ngëmaäcü pexü nangëxmaxüçèx i muxüma i mexügü.

10 Rü ñuxma rü perü mexüçèx nixí i pemaä nüxü chixuxü i ngëma díeruarü nutaquëxechiga. Rü taunecü ga ngupetüçügutama nixí ga ipenaxügüxü ga ngíxü na penutaquëxexü. Rü yema rü aixcüma perü ngúchaümaä nixí ga penaxüxü.

11 Rü ñuxma rü yema noxri na meä ipenaxügüxürüü, rü name nixí i taäeäcüma rü perü ngúchaümaä peyanguxéé rü ngëma díeru i pexü ngëxmacüwa ngíxü ipexä naxcèx i ngëma peeneëgü i nüxü nataxuxü.

¹² Erü ngẽxguma aixcüma wüxi ya duňxẽ tümaärü ngúchaümaä ngẽma díêru i tükü ngẽxmèxcüwa tümaeneëcèx ngíxü itaxäxgu, rü Tupana rü taäeäcüma ngíxü nayaxu. Erü nüma ya Tupana rü taguma tükna ngíxcèx naca i ngẽma tükü tauxcü.

¹³ Rü ngẽmacèx tama chanaxwèxe i ngẽma togüxü na perüngüxëëxügagu pexü nataxu i pemax.

¹⁴ Natürü chanaxwèxe i guxäma tükü nangẽxma i tacü i tanaxwèxexü, erü tama name na texéaxü nataxuxü i tacü. Rü ñuxma na pexü nangẽxmaxü i perü díêru, rü name nixi i nüxü perüngüxëëgü i ngẽma taeneëgü i nüxü nataxuxü. Rü ngürüächi to i ngunexügu i pema pexü natauxgu, rü nümagü rü tá nüxü nüxü nangẽxma na pexü nangüxëëgüxüçèx. Rü ngẽmaäcü tá guxäntama tawüxigu.

¹⁵ Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Guxema muxüma tükü yexmaxë rü taxuüma tükü ínayaxü. Rü guxema noxretama tükü yexmaxë rü tama tükü inayataxu”, ñanagürü.

Titu rü namücügüchiga

¹⁶ Natürü Tupanana moxë chaxä, erü nüma rü Tituxü nagu narüxñüxëë na aixcüma pexü nangüxëëxüçèx, ngẽma choma pegu charüxñüxürü.

¹⁷ Rü nüma ga Titu rü: “Ngü” ñanagürü na wena petanüwa chanamuxü. Yerü nüma rü woetama poraäcü pegu narüxñü. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü wena petanüwa naxü, erü nüxü nangúchaü.

¹⁸ Rü Titumaä ngẽma tanamu i wüxi i taeneë i guxüma i yaxõgüxü nüxü ngechaügüxü erü nüma

rü aixcüma meä nüxü nixu i Tupanaärü ore i tüxü maxëxëexü.

¹⁹ Rü tama ngëmacèxicatama nixi. Erü guxüma i ngëma yaxögüxü rü ngëma taeneëxü naxunetagü na toxü iyaxümücxüçèx rü toxü nangüxëexüçèx i ngëxguma Yerucharéüwa ngïxü tangexgu i ngëma dïëru, na ngëmaäcü nüxü ticuëxüggüxüçèx ya törü Cori, rü na guxäma nüxü dauxüçèx na ñuxäcü taäeäcüma yigü rüngüxëegüxü.

²⁰ Rü ítayaga i ngëma taeneë, erü tama tanaxwèxe i texé toxü tixu i yixcama ngïxcèx i ngëma tacü i dïëru i taeneëgucèx ngïxü inutaquëxegucü.

²¹ Erü tama Tupanapëxewaxicatama tanaxwèxe na meä tanaxüxü, natürü guxü i duüxügüpëxewa rü ta tanaxwèxe na meä tanaxüxü.

²² Rü Titumaä rü ngëma to i taeneëmaä petanüwa tanamu i wüxi i to i taeneë i toxü nüxü dauxëexü na aixcüma nüxü nangúchaü na naxüäxü i Tupanaärü puracü. Rü ñuxma rü yexeraäcü petanüwa naxüxchaü i nümax, erü nüxü nacuëx na ñuxäcü pema rü taäeäcüma togüxü na perüngüxëegüchaüxü.

²³ Rü ngëxguma texé pexna caxgu na texe yiixü ya Titu, jrü tumamaä nüxü pixu na nüma rü chomüçü ya wüxiwa chomaä pexcèx puracucü na yiixü! Rü ngëma taxre i togü i namüçügü, rü ngëma nixi i yatügü i guxüma i yaxögüxü nüxü unetagüxü na Cristuarü puracü naxügxüçèx. Rü nümagü rü aixcüma norü maxümaä Cristuxü nicuëxüggü.

²⁴ Rü ngëmacèx chanaxwèxe i ngëma taeneëgüxü nüxü pedauxëe na aixcüma nüxü pengechaügüxü, na guxüma i yaxögüxü nüxü cuëxgüxüçèx i

ngēmachiga. Rü ngēmaäcü guxüma i ngēma yaxōgütü tá nüxü nacuèxgü na aixcüma yiixü i ngēma mexü i ore i pechiga namaä nüxü tixuxü.

9

Yema dīeru ga yema togü ga yaxōgütüçex ngīxü inutaquexecüchiga

¹ Rü taxucèxma tüxcüü pexcèx chanaxümatü ngīchiga i ngēma dīeru i ngīxü penutaquexecüegü naxcèx i ngēma taeneëgü i yaxōgütü i Yudéaanewa ngēxmagütü.

² Erü marü nüxü chacuèx rü perü ngúchaümaä ipenaxä i ngēma dīeru. Rü guxüguma taäeäcüma ngēma yaxōgütü i Machedóniäånewa ngēxmagütümaä nüxü chixu na ñuxäcü i pema i Acayaanewa ngēxmagüxe rü naï ya taunecügutama marü ípememarexü na ngīxü ipexägütü i ngēma dīeru. Rü yema rüumaexü ga yaxōgütü ga Machedóniäåñecüäx, rü yexguma nüxü naxñüegu na ñuxäcü taäeäcüma togüçex ngīxü na ipexägütü i perü dīeru, rü nümagü rü ta inanaxügü na ngīxü inaxägütü.

³ Natürü i ñuxma rü ngēma petanüwa chanamugü i ngēma taeneëgü na nüxü nadaugütüçex, na aixcüma yiixü i ngēma nüxü chixuxü i pechiga. Rü chanaxwèxe na aixcüma ípememarexü na ngīxü ipexäxü i ngēma dīeru, ngēma taeneëgümaä nüxü chixuxüriü.

⁴ Erü ngēxguma chi ñuxre i taeneëgü i Machedóniäåñecüäx rü ngürüächi chomaä petanüwa naxñigu, rü tama chanaxwèxe na pexü na iyangauxü na tama aixcüma ípememarexü na ngīxü ipexäxü i ngēma dīeru. Rü toxü rü chi wüxi

i ãnexüchi nixi, erü marüchirëx namaä nüxü tixu na ñuxäcü aixcüma ípememarexü na ngixü ipexäxü i ngëma dïëru. Rü maneca pexü rü chi ta wüxi i ãnexüchi nixi.

⁵ Rü ngëmacèx nixi i chauxcèx namexü na naxcèx íchaçaxü i ngëma taeneëgü na nüxira petanüwa naxixüçèx rü nümatama pexü yanangüxëegüxüçèx na ngixü penutaquëxegüxüçèx i ngëma dïëru ga üpamama ngixü pixucü. Rü ngëmaäcü aixcüma tá íimemare i ngëma dïëru i ngëgxuma ngëma changuxgu. Rü togü tá nüxü nadaugü na aixcüma perü ngúchaümaä yiixü na ngixü ipexägüxü rü tama aüäcüma na yiixü.

⁶ |Rü nüxna pecuëxächie i ngema dexa i ñaxü:
“Rü yíxema noxretama i nanetüchire itoxe, rü noxretama i norü o tayaxu. Natürü yíxema muxü i nanetüchire itoxe, rü muxüma i norü o tayaxu”,

ñaxü!

⁷ Rü wüxichigü tanaxwèxe na ngixü itaxäxü i ngëma ngígu tarüxñüçü na ñuxre ngixü itaxäxchaüxü. Rü tama name i aüäcüma ngixü itaxä rü ëxna texé tüxü muäcüma ngixü itaxä. Erü Tupana rü nüxü nangechaü i ngëma duüxü i taäëäcüma ngixü ixäxü.

⁸ Rü Tupanamëxëwa nangëxma na poraäcü pexna naxääxüçèx i guxüma i mexü i pexü taxuxü, na guxüguma pexü nangëxmaxüçèx i ngëma penaxwèxexü rü naëtü na pexü íyaxüxüçèx na togüxü namaä perüngüxëegüxüçèx.

⁹ Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:
“Yima yatü ya mecü rü norü ngúchaümaä meä inanaxä nüxna i ngëma duüxügü i taxuüma

nüxü ngẽxmaxü. Rü Tupana rü tá guxügu nüxna nacuèxächi na ñuxäcü namecümäxü i nümax”,
ñanagürü.

10 Tupana nixi ya tüxna naxäcü ya nanetüchire na inatoxüçèx, rü tüxna naxäcü i õna na nangõxüçèx. Rü nüma tá nixi i pexna naxääxü ya guxünema ya nanetüchire ya penaxwèxene na ipenatoxüçèx. Rü nüma tá nanaxüxëe rü nanayaxëe ya yima nanetüchire. Rü tá nanamuxëe i norü o, na muxüchixü nawa peyaxuxüçèx na ngẽmamaã togüxü perüngüxëegüxüçèx.

11 Rü ngẽmaäcü i pema rü tá pexü nangẽxma i guxüma i mexü na tauxchaäcüma nüxü perüngüxëegüxüçèx i togü. Rü ngẽxguma ngẽma togü i taeneëgüxütawa ngixü tangegügu i ngẽma dïeru i naxcèx ngixü ipexäcü, rü nümagü rü tá poraäcü Tupanana moxë naxägü ngixcèx.

12 Erü ngẽxguma nüxna ngixü taxäxgu i ngẽma dïeru i nüxü ngîmaã perüngüxëegüçü i ngẽma taeneëgü, rü tama tacü i nüxü taxuxüçèxicatama ta nixi, natürü naetü i nümagü i taeneëgü rü perü ãmaregagu tá poraäcü Tupanana moxë naxägü.

13 Rü nümagü i ngẽma taeneëgü rü tá Tupanaxü nicuèxüggü, erü ngẽma perü ãmaremaã tá nüxü nüxü pedauxëe na aixcüma naga pexñüexü i Cristuarü ore i mexü. Rü nümagü rü tá Tupanana moxë naxägü naxcèx i ngẽma perü ãmare i perü ngúchaümaã nüxna rü guxüma i yaxõgüxüna pexägüxü.

14 Rü ngẽxgumarüü i ngẽma taeneëgü rü tá poraäcü pexcèx nayumüxëgü, erü pexü nangechaügü. Rü tá Tupanana moxë naxägü naxcèx na ñuxäcü

nüma ya Tupana poraäcü pexü nangüxëexü na yemaäcü pexü natauxchaxüçèx na nüxü perüngüxëegüxü.

15 Rü ngëmacèx i ñuxma rü Tupanana moxë taxä, yerü tüxna nanamu ga Nane na törü ämare yïixüçèx. Rü nataxuma i ore i nagu mexü na nüxü ixuxüçèx na ñuxäcü namaä itaäegüxüchixü i ngëma ämare.

10

Pauruarü ore rü aixcüma nixï yerü Tupana nixï ga nüxna ägacü

1 Rü ñuxma rü yema Cristu yaxna tamaä naxñüxürüü rü tamaä namecümaxürüü, rü choma rü ta pemaä yaxna chaxñüäcüma rü pemaä chamecümaäcüma pexü chacëexü na chauga pexñüexüçèx. Erü nümaxü i duüxügü rü nüxü nixugü na pexü chamuüxü ega pexütawa changëxmagu natürü ngëxguma pexna chayaxügu rü tama pexü chamuü.

2 Natürü ngëxguma ngëma petanüwa chaxüxgu, rü chierü natauxguma na tacüçèx namaä chaporagaxü rü na chanaxucüxëxü i ngëma duüxügü i petanüwa toxü ixuxü na ñoma tama yaxögüxürüü na tamaxëxü. Erü choma rü íchamemare na namaäxüchi na chidexaxü.

3 Rü aixcüma woo duüxügü tixïgü natürü tama ñoma i naanecüäxrüxü togü tadai i ngexguma ítanapoxügu i Tupanaarü ore.

4-5 Erü ngëma toxne i namaä ítanapoxüxü i Tupanaärü ore rü tama ñoma i naänecüäx namaä ãnxexü nixï. Erü toma rü toxü nangëxma i Tupanaärü pora na ngëmamaä itayanaxoxëexüçèx i

Chatanáärü pora. Rü ngēmaäcü itayanaxoxeē i guxüma i chixexü i ore i Tupanaxü namaä yaxugügütü i duüxügütü. Rü ngēmaäcü itayanaxoxeē i guxüma i Tupanaärü uwanügütü ore i nügü namaä yacuèxügütüäcüma duüxügütüä nüxü yaxugügütü na tama Tupanaäxü yaxögütüäxüçèx. Rü guxüma i tacü i nagu naxñüexü i ngēma duüxügütü i chixexü, rü Cristuna tanaxuaxü na nüma namaä inacuáxüçèx.

6 Rü wüxicana marü meä Cristuga pexñüegü, rü toma rü ítamemare na tüxü tapoxcuexü ya guxäma ya texé ya tama naga ñüexü i Cristuarü ore.

7 Pema rü norü düxétüxünewaxicatama nixi i penangugütü i wüxi i duüxü. Natürü ngēxguma texé tügütü cuèxgu na Cristuarü duüxü tiixü, rü name nixi i nüxü tacuèx na toma rü ta tümarüü Cristuarü duüxügütü tixigütü.

8 Rü woo írarüwa chanangupetüxü i na chaugü chicuèxüxü namaä i ngēma na Tupana toxü muxü, natürü taxucèxma naxcèx chaxäne. Erü aixcüma Cori nixi ya toxü mucü na pexü tarüngüxüegüxüçèx na yexeraäcü meä peyaxögütüçèx. Rü tama tacü rü chixexügu pexü na tayixüexüçèx nixi i toxü namuxü.

9 Rü tama chanaxwèxe i nagu perüxñüü na pexü íchabaixgüchaüxü namaä i ngēma poperagü i pexcèx chaxümatüxü.

10 Erü nümaxü i duüxügütü rü nüxü nixugü na chorü poperawaxicatama pexü íchabaixgütü, natürü chomaxüchi pexütawa changexmagu rü tama aixcüma nüxü chacuèx na ñuäcü mea chidexaxü na ngemaäcü chauga pexü chaxñüexüexüçèx, ñaxümaä choxü nixugüe.

11 Natürü texe ya ngemaācü idexáxe rü tanaxwèxe i nagu tarüxñü rü ngēma pexna tayaxüguācüma torü poperawa pemaā nüxü tixuxürüü tátama tixigü i ngēxguma petanüwa tangēxmagügu.

12 Toma rü tama tanaxwèxe i namaā togü tawüxiguxēē rü ēxna nagu togü tangugü i ngēma duňxügü i nügütama icuèxüügxü. Nümagü rü nügütama nawomüxēēgü, erü nügumaā nügü nawüxiguxēē rü nügütama nügü nangugü.

13 Natürü toma rü tama togü namaā ticuèxüügxü i ngēma yaxōgüxü i tama Tupana toxmēxwa ngēxmagüxēēxü. Yerü Tupana nixī ga tomaā nüxü ixucü na ngextá nanaxwèxexü na tapuracüexü. Rü nüma nixī ga noxri Corítiuwa ga petanüwa toxü nangugüxēēxü na pemaā nüxü tixuxücèx ga norü ore.

14 Rü yemaācü toxira nixī ga noxri petanüwa tangugüxü na pemaā nüxü tixuxücèx ga yema Cristuarü ore. Rü ngēmacèx i ñukhma na petanüwa taxixü, rü tama tanangupetüxēē ga yema Tupana tomaā nüxü ixuxü, yerü nüma nixī ga toxü namuxü na pexü tarüngüxēēgüxücèx.

15 Rü ngemacèx tama togüarü puracümaāmare nixī i togü ticuèxüügxü. Rü tama nüxü tachopetüchaü i ngēma Tupana tomaā nüxü ixuxü na pexü tangúexēēxü. Natürü ngema pexü tanaxwaexü nixī na yexeraācü nüxü pecuáxü i Tupanaarü ore na ngemaācü yexera peyaxōgüxücèx.

16 Rü ngēxguma marü petanüwa tangugüguwena rü tanaxwèxe i ngēma duňxügü i perü yéamaxüra ngēxmagüxü i ngextá taguma texé nüxü íixuxüwa

taxī na ngēmamaä rü ta nüxü tixuxüçèx i ore i mexü. Erü tama tanaxwèxe i togüarü puracümaä togü ticuèxüügü.

¹⁷ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Rü ngēxguma texé tögü icuèxüüchaügu, rü name nixi i törü Corixü ticuèxüü, erü nüma nixi i tükü nangüxëexü”,
ñanagürü i ngëma ore.

¹⁸ Erü ngëma yatü i aixcüma Tupanapëxewa mexü rü tama nügütama nicuèxüü. Natürü ngëma yatü i törü Cori nüxü icuèxüü nixi i aixcüma Tupanapëxewa mexü.

11

Pauru rü nüxü nixuchiga ga yema orearü uruülgüneta ga tama Tupana imugüxü

¹ Rü ñuxma i ngëma tá pemaä nüxü chixuxü, rü bexmana pexcèx rü wüxi i ngëäemare nixi, natürü chanaxwèxe i choxü iperüxñüemare rü yaxna chomaä pexñüü.

² Erü Tupana pexü inuxüxürrüü pexü chinuxü. Erü chaugagu nixi i Cristuaxü peyaxögxüü, rü marü Cristuna pexü chaxuaxü na noxrüxicatama pixigüxüçèx. Rü ngëmacèx chanaxwèxe i ngearü chixexüäe Cristuxü pexü chawëx ñoma wüxi i pacü i taguma yatüxü cuèxcürüü.

³ Natürü chaxoegaäe rü yema äxtape norü dramaä Ebaxü na womüxëexürrüü, ngürüächi tá ta texé pexü tawomüxëe, na nüxü perüxoexüçèx na Cristugu perüxñüexü rü naxcèxicatama na pemaxëxü.

⁴ Erü pema rü tauxchaäcü nixi na pexü nawomüxëegüxü. Rü ngëxguma ínangugügu

i duňxügü i pemaä nüxü ixuxü i to i Ngechuchuchiga ya tama yima toma nüxü tixuchigacü, rü pema rü nüxü peyaxögü i ngëma duňxügü. Rü pema rü taäeäcüma penayaxu i to i naäe i tama Tupanaäe i Üünexü ga marü peyaxuxü ixixü. Rü peyaxögü i to i ore i tama Tupanaärü ore i mexü ga noxri peyaxuxü ixixü.

⁵ Dütex, rü woo nawe perüxixgu i ngëma togü i orearü uruügüneta, natürü chauxcèx rü taxuwama choxü narüyexeragü.

⁶ Rü woo tama choxü nangëxmagu i tauxcha na duňxügüpëxewa chidexaxü, natürü aixcüma meä nüxü chacuëx i ngëma nachiga chidexaxü. Rü ngëma rü guxüma i torü puracüwa marü pexü nüxü tadauxëe i guxüguma.

⁷ ¿Pexcèx rü chixexü pemaä chaxü ga yexguma chaugü ícharüxíragu na pexü chataxëëxüçèx rü choxmëxmaä chapuracügu na getanüäcüma pemaä nüxü chixuxü ga Tupanaärü ore i tükü maxëxëëxü?

⁸ Rü aixcüma yema togü ga yaxögüxü choxna ngïxü ägütü ga dïëru ngïxü chayaxu na yemamaä petanüwa chapuracüxüçèx rü pexü charüngüxëëxüçèx.

⁹ Rü yexguma petanüwa chayexmagu rü aixcüma choxü itaxu ga dïëru, natürü taguma texéna ngïxcèx chaca. Rü taeneëgü ga Machedóniäãnewa ne ïxü rü choxna ngïxü naxägü ga yema choxü tauxcü. Rü yemaäcü tama pexütawa ngïxcèx íchaca ga yexguma. Rü ñüxma rü ta tagutáma tacüçèx pexna chaca.

¹⁰ Rü Cristu ya chowa ngexmacüégagu pemaä nüxü chixu i ngema na aixcüma getanüäcüma

petanüwa chapuracüxü. Rü ngema rü chorü taäxë nixi. Rü taxucürüwa texe i guxü i Acáyaanewa choxna tanayaxu i ngema taäxë.

¹¹ ¿Rü tacücx yíixü i ngëmaäcü chidexaxü? ¿Exna pexcèx rü tama pexü changechaüxüçèx yíixü i ngëmaäcü chidexaxü? Dúcèx, pemaä nüxü chixu rü Tupana nüxü nacuèx na ñuxäcü aixcüma pexü changechaüxü.

¹² Natürü ngëma na ngetanüäcüma pemaä nüxü chixuxü i ngëma ore, rü ngëmaäcü tá chanaxüecha na taxucürüwa chixri chauchiga yadexagüxüçèx i ngëma togü i orearü uruügüneta i nügü ixuxü na toxrüü naxügüäxü i Tupanaärü puracü.

¹³ Nümagü rü aixcüma orearü uruügüneta nixígü, rü duüxügüxü nawomüxëegü. Rü nümagü rü togu nügü nicuxgü, rü nügü nixugü na Cristu yamugüxü.

¹⁴ Rü ngëma rü taxucèxma namaä pebaixächiäegü. Erü woo i Chataná rü ta rü Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüäx i yauracüxürrüüäcü nügü nangoxëe.

¹⁵ Rü ngëmacèx woetama ngëmaäcü nixígü i ngëma duüxügü i Chatanáäxü puracüexü. Rü nümagü rü duüxügü i mexü ügxüxügu nügü nicuxgü. Natürü ngëma ngëmaäcü ixígüxü, rü Tupana tá nanapoxcue naxcèx i ngëma chixexü i naxügüxü.

Pauru rü yema puracü ga Ngechuchu nawa namuxüwa ngúxü ninge

¹⁶ Rü wena pemaä nüxü chixu rü tama chanaxwèxe i nagu perüxñüe na wüxi i ãüäexü chiñxü. Natürü ngëxguma chi ngëmaäcü chomaä

nagu perüxñüëgu, rü tama chanaxwèxe i choxna penachuxu na ñoma wüxi i äüäëxürüü chaugüétüwa chidexaxü, na ngëmaäcü choma rü ta írarüwa chaugütama chicuèxüüxüçèx.

17 Rü ñuxma na chaugüétüwa chidexaxü rü ngëma rü tama törü Coriarü mu nixi. Natürü ñoma wüxi i äüäëxüü nügü icuèxüüxürüü nixi i chidexaxü.

18 Rü ñuxma na nangëxmaxü i muxüchixü i duüßügü i ñoma i naänewa nügü icuèxüügüxü, rü choma rü tá ta írarüwa chaugü chicuèxüü.

19 Pema rü nagu perüxñüë rü nüxü cuèxüchigüxü pixigü. Natürü taäëäcüma yaxna namaä pexñüë i ngëma duüßügü i tama naäëxü icuáxü.

20 Rü yaxna namaä pexñüë i ngëma duüßügü i nügüxü pexü puracüexëexü, rü ngëma ngetanüäcüma pexü puracüexëemarexü, rü ngëma pexü womüxëegüxü, rü ngëma chixri pexü yauxgüxü, rü ngëma pemaä guxchigagüxü.

21 Rü woo wüxi i ãnexüchi nixi na pemaä nüxü chixuxü, natürü chauxcèx rü tama aixcüma pexü nüxü tadauxëë ga torü pora ga yexguma petanüwa tayexmagügu. Natürü ñuxma na tama namuüëxü na nügü yacuèxüügüxü i ngëma togü i duüßügü, rü choma rü ta taxucèxma chamuü na chaugüétüwa chidexaxü woo pexcèx rü taxuwama namexgu i ngëma nüxü chixuxü.

22 Nümagü rü nügü yaxugügu rü Yudíugü nixigü. Natürü choma rü ta Yudíu chixi. Rü nümagü nügü yaxugügu rü Iraétanüxügü nixigü. Natürü choma rü ta rü Iraétanüxü chixi. Rü nümagü rü nügü yaxugügu rü AbráÜtanüxü nixigü. Natürü choma

rü ta Abráňtanüxű chixň.

²³ Nümagü rü nügü yaxugü rü Cristuaxű napuracüe. Natürü choma rü norü yexera Cristuaxű chapuracü. Rü ngëma ñachagürü pexü woo pema nagu perüxñüegü na ñoma wüxi i ãúãëxürüü chidexaxű. Rü ngëma duňxügüarü yexera poraäcü Tupanaäxű chapuracü. Rü norü yexera chapoxcu, rü norü yexera choxü naçuaixgü ga duňxügü. Rü muëxpüxcüna rü ãucümaxüchixüwa chayexma rü wixguxüchi taèx choxü nimëxgü.

²⁴ Rü 5 ëxpüxcüna nixň ga 39 ga çuaximaä choxü napoxcu-güxű ga chautanüxügü ga Yudíugü.

²⁵ Rü tomaëxpüxcüna nixň ga naïmaä choxü naçuaixgüxű, rü wüxicana ga nutamaä choxü ínamuxüchigüxű. Rü tomaëxpüxcüna nixň ga guma wapuru ga nagu chixüxüne rü chomaä inanguxü. Rü wüxicana ga yexguma chomaä inanguxgu ga wapuru rü wüxi ga chütaxű rü wüxi ga ngunexű chinge na taxű ga taxtuarü ngäxüttügu mürapewaétügu chatunagüäcüma chiwëxëxű.

²⁶ Rü poraäcü nu ne chanaxű, rü poraäcü ãucümaxüwa chayexma yerü natügü ga ãucümaxügu chixügü, rü ngítëèxgüxű rü chixexű chomaä naxügüchaň. Rü woo chautanüxügü ga Yudíugütanüwa, rü woo yema duňxügü ga tama Yudíugü ixígüxütanüwa, rü woo ïanegüwa, rü woo namagüwa, rü woo taxtü i taxüwa rü ãucümaxüwa chayexma. Rü yema duňxügü ga chomüçügüneta ixígüxütanüwa rü ta ãucümaxüwa chayexma.

²⁷ Rü poraäcü chataarü puracüäx, rü muxüchixű ga guxchaxügü choxü nangupetü. Rü muëxpüxcüna rü tama chape, rü chataiya, rü chíawa. Rü muëxpüxcüna rü tama chachibü, rü

choxü nanadeyu, rü choxü nataxu ga chauxchiru.

²⁸ Rü naetüwa i guxüma i ngëma, rü guxü i ngunexügu rü chaxoegaäe naxcèx i guxüma i ngëma yaxögüxü i guxü i ïänewa ngëxmagüxü.

²⁹ Rü ngëxguma chi texé tama poragu, rü choxü rü ta nangux. Rü ngëxguma chi wüxie texéxü pecadugu nguxëëgu, rü chauääewa nangux i ngëma.

³⁰ Natürü ngëxguma chi chaugü chicuëxüüchaügu, rü tá chaugü chicuëxüü naxcèx na duüxügü choxü dauxü na taxuwama chamexü.

³¹ Rü Tupana ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristunatü ya mecu na guxüguma nüxü icuëxüügxü, rü nüxü nacuëx na aixcüma yiixü i ngëma nüxü chixuxü.

³² Rü yexguma Damacuwa chayexmagu, rü guma ïâneärü äëxgacü ga Aretaarü ngüxëëruü, rü norü churaragüxü namu na nüxna nadaugüxüçèx ga guma ïâneärü poxeguxüärü ïäxgü na choxü yayauxguxüçèx ga yexguma chi yéma íchaxüüxgu.

³³ Natürü yema ïâneärü poxeguxüärü ïäxäcüwa rü wüxi ga pexchigu choxü ïnarüçhüxüetaügü ga chomücügü. Rü yemaäcü chiñä naxchaxwa ga yema äëxgacü.

12

Törü Cori rü Pauruxü nangoxetüxëë rü nüxü nüxü nacuëxëë ga tacü ga ëxüguxü

¹ Taxuwama name na texé tügü icuëxüüxü. Natürü tá pemaä nüxü chixuama na ñuxäcü törü Cori choxü nangoxetüxëëxü rü ñuxäcü choxü nüxü na nacuëxëëxü ga tacü ga ëxüguxü.

2 Rü 14 ga taunecü marü nangupetü ga na Tupana daxüguxü ga naānewa ga nüma ínayexmaxüwa choxü nagaxü. Natürü tama nüxü chacuèx rü chauäewaxicatama nixi ga yéma choxü nagaxü, rü ēxna guxü ga chaxunemaä yïixü ga yéma choxü nagaxü. Rü Tupanaxīcatama nüxü nacuèx i ngëma.

3-4 Rü aixcüma meäma nüxü chacuèx na daxüguxü ga naānewa choxü nagaxü ga Tupana, natürü tama nüxü chacuèx rü guxü ga chaxunemaä yéma choxü naga rü ēxna tama. Rü Tupanaxīcatama nixi ya nüxü cuácü i ngëma. Rü yéma nüxü chaxinü ga ore ga ēxüguxü i guxüma i duüxügüna chuxuxü na nüxü yaxugüxü.

5 Rü choma rü chi name na chaugü naxcèx chikuèxüüxü i ngëma, natürü tāütáma ngëmaäcü chanaxü. Erü ngëma ngúxü na chingexümaäxīcatama tá nixi i chaugü chikuèxüüxü.

6 Natürü ngëxguma chi chaugü chikuèxüüchaügu, rü tāü chima wüxi i ngëäemare nixi i ngëma, erü aixcüma nixi i ngëma ore i nüxü chixuxü i chauchiga. Natürü tama chaugü chikuèxüü na taxúema nagu rüxñüxüçèx na ngëma chowa nüxü naxñüexü rü nüxü nadaugüxüärü yexera chiixü.

7 Natürü törü Cori rü tama nanaxwèxe i poraäcüxüchima chaugü namaä chikuèxüüxü ga yema ēxüguxü ga mexëchixü ga choxü nüxü nacuèxēexü. Rü yemacèx chaxunewa nananguxëe ga wüxi ga choxü ngúxü ñoma wüxi ya tuxu chaxunewa ingaxixürüü. Rü yema rü ñoma wüxi ga Chatanáärü orearü ngeruürüü chauxütawa nangu na choxü nachixewexüçèx na

tama chaugü chicuèxüüxüçèx.

⁸ Rü tomaëxpüxcüna törü Corina chaca na choxü iyanaxoxéêäxüçèx ga yema choxü ngúxü.

⁹ Natürü nüma ya törü Cori rü ñanagürü choxü:

“Rü cuma nüxü cucuèx na guxüguma cuvä changechaü, rü ngëxícatama nixi i cunaxwèxexü. Rü ngëma duüxügü i tama poraexüwa nixi i aixcüma chanangoxéêxü i ñuxäcü na chaporaxü”, ñanagürü choxü. Rü ngëmacèx chataäe ega tama chaporagu. Erü ngëxguma tama chaporagu rü ngëxguma nixi i chowa inawéäxü i norü pora ya Cristu.

¹⁰ Rü ngëma na Cristuxü na changechaüxügagu nixi i yaxna namaä chaxñünxü ega woo chaturagu rü woo tacü chomaä yaxugüegu i duüxügü. Rü woo choxü natauxgu i chorü ngëmaxügü, rü woo duüxügü rü chowe yangëxütanügu, rü woo guxchaxügü choxü ngëxmagu rü Cristucèx rü yaxna namaä chaxñü i guxüma i ngëma. Erü ngëxguma chaturagu, rü ngëxguma nixi i yexeraäcü Cristu choxü poraxéêxü.

Pauru rü naxcèx naxoegaäe ga yema yaxögüxü ga Corítiuwa yexmagüxü

¹¹ Maneca ñoma wüxi i äüäexürüü chidexa, erü ngëmaäcü chaugü chicuèxüü. Natürü pegagutama nixi i düxwa ngëmaäcü chaugüétüwa chidexaxü, yerü pema chi nixi ga choxü picuèxüügüxü, rü tama i chomax. Rü woo taxuwama chame i chomax, natürü taxuwama choxü narüyexeragü i ngëma orearü uruügüneta i nawe perüxixü.

¹² Rü yexguma petanüwa chayexmagu, rü yaxna pemaä chaxñüäcüma pexü nüxü chadauxée na aixcüma Cristu choxü muxü na nüxü chixuxüçèx

ga norü ore. Rü cuèxruügumaä pexü nüxü chacuèxëe ga yema. Rü pexü nüxü chadauxëe ga taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaä üxü.

¹³ Rü yexguma petanüwa chayexmagu rü pemaä chamecüma yema guxüma ga togü ga yaxögüxümaä na chamecümaxüürüütama. Natürü wüxiwaxicatama nixi ga íchatüxü yerü ga petanüwa rü tama ngixü chayaxu ga díeru yema togü ga yaxögüxütanüwa ngixü chayaxuxüürü. Rü chanaxwèxe i choxü nüxü pengechaü i ngëma.

¹⁴ Rü ñüxma rü marü íchamemare na norü tomaëxpüxcüna pexü íchayadauxü. Rü tãütáma tacüçèx pexna chayaca. Erü tama perü ngëmaxügucèx petanüwa chaxü, natürü pexcèxüchi nixi i ngëma chaxüxü. Pema rü chauxacügü pixigü i Tupanaärü orewa. Rü ngëma papá rü mamáärü puracü nixi na naxäcüguna naxäaxü i ngëma nüxü taxuxü. Rü tama naxäcügarü puracü nixi na nanatüna rü naëna naxäggüäxü.

¹⁵ Rü choma rü íchamemare na chorü ngúchaümaä pexcèx ichanaxäxü i guxüma i tacü i choxü ngëxmaxü rü woo chaugütama rü ta na ichanaxü na aixcüma meä peyaxögüxüçèx. Natürü chauxcèx rü ngëxguma yexeraäcü pexü changechaügu, rü pema rü yexeraäcü nüxü perüxoetanü na choxü pengechaüxü.

¹⁶ Rü nümaxü i duüxügü i petanüwa, rü woo nüxü nacuèxgü na taguma tacüçèx pexüntawa íchaçaxü, natürü nümagü rü nüxü nixugüama na pexü chawomüxëeäcüma perü díeru ngixü chayaxuxü.

¹⁷ ¿Exna pema nagu perüxñüegu rü yema

duňxügü ga petanüwa chamugüxüwa pexü chawomüxëe?

18 Rü Titumaä nüxü chixu na petanüwa íyadauxücèx. Rü namaä yéma chanamu ga yema to ga taeneë. ¿Exna pema nagu perüxñüegu ga Titu rü pexü yéma nayawomüxëe? ¿Tama ëxna aixcüma yiixü na chauxrüü meä na namaxüxü rü chauxrüü mexügu naxñüxü ga Titux?

19 Bexmana pema tá nagu perüxñüe rü ngëmaäcü tidexagü, erü togüétüwatama tachogüchaü. Natürü, Pa Chaueneëgü ya Pexü Tangechaügüex, rü Tupanapëxewa rü Cristuégagu nixí i tidexagüxü na yexeraäcü meä Tupanaäxü peyaxögüxücèx rü yexeraäcü meä na pemaxëxücèx.

20 Erü chaxoegaäe rü ngëxguma wena pexü íchayadëuxgu, rü ngürüächi tama choma chanaxwèxexüäcüma ípemaxë, rü ngëmacèx i pema rü tãütáma chomaä petaäegü. Rü chaxoegaäe erü ngürüächi tá pexü ichayangau na peguchi ípexaiexü, rü pegüarü ngëmaxücèx pixäúxächigüxü, rü pegümaä penuëxü, rü pegüguxicatama íperüxñüexü, rü pexoregütëèxgxü, rü toguäxü pixuxü, rü pegü picuëxüögüxü, rü chixexü ípexüexü rü ngëmaäcü chixri ípemaxëxü.

21 Rü chaxoegaäe rü ngëxguma wena petanüwa chaxüxgu, rü ngürüächi Tupana rü pegagu tá choxü naxänexëe. Rü ngürüächi ngechaü tá choxna pexä, erü muxëma i petanüwa rü marü ñuxgumama pecadu taxügüecha, rü tama nüxü tarüxoechaü na Tupanapëxewa chixexü taxügüxü rü naï i ngemaämare na tamaxëxü rü guxüma i

togü i chixexű na taxügütü.

13

Pauru nayaxucükxě ga yema yaxõgütü ga Corítiucüäx rü ñuxuchi nüxü narümoxě

¹ Ñuxma rü norü tomaẽxpüxcüna tá nixĩ na petanüwa chaxüxű. Rü Tupanaärü ore rü tamaã nüxü nixu rü ngẽxguma texé chixexű üxgu rü taxre rü ēxna tomaẽxpüx i duňxügü nüxü daugügu rü nüxü yaxugügu na aixcüma yiňxű, rü aixcüma tá poxcu tümamaã taxuegu ya yíxema chixexű üxe.

² Rü ngẽmacèx i pema i ũpamamatama pecadu üguechaxe rü guxãma i pema ya chixri maxẽxẽ, rü ñuxma na woo pexna chayaxüguxű rü wenaxärü pexna nüxü chacuèxächixẽe rü ngẽxguma tá ngẽma chaxüxgu rü aixcüma tá chanamexẽe i guxüma i ngẽma chixexű i petanüwa ngẽmaxü, rü tãütáma chanangupetüxẽemare i ngẽma.

³ Rü pema na naxcèx iperüdaunüxű na Cristu chowa idexaxű, rü ngẽxguma ngẽma chaxüxgu, rü ngẽxguma tá nixĩ i nüxü pedauxű na aixcüma chowa na yadexaxű ya Cristu. Rü nüma ya Cristu rü chowa tá pexü nüxü nadauxẽe na tama naturaxű natürü aixcüma yanguxẽeäxű i norü ore rü tükü napoxcuexű ya yíxema chixexű ügüxe.

⁴ Rü aixcüma nixĩ ga Cristu ga ñoma wüxi ga duňxű i turaxürüü nügü yaxixẽexű ga yexguma curuchawa yapotagu. Natürü i ñuxma rü Tupanaärü poragagu namaxü. Rü ngẽxgumarüü i toma na norü duňxügü tixigütü, rü taturaë i toxonewa. Natürü ngẽma na norü duňxügü

tixígüxü, rü Tupanaärü poragagu tá tamaxë na pexü tarüngüxëegüxüçèx.

5 Rü name nixí i pegütama pengugü na nüxü pecuáxüçèx ngoxi aixcüma meä peyaxõgü. Rü name nixí i pegü pengugüarü maxüäx rü ngoxi Tupanapéxewa pime. ¿Tama ñexna nüxna pecuèxächie na Ngechuchu ya Cristu rü pewa nangëxmaxü ega aixcüma peyaxõgugu?

6 Rü chierüna nüxü pecuèxgu na toma rü tama orearü uruüggünetamare na tixígüxü.

7 Rü Tupanana naxcèx taca na taxuüma i chixexü na pexügüxüçèx. Rü tama duüxügüpéxewa togü ítarütagüxüçèx nixí na ngëmaäcü tayumüxëgüxü. Natürü Tupanana naxcèx taca i ngëma na aixcüma meä naxcèx pemaxëxüçèx woo duüxügü nagu rüxñüegu na toma rü ítatüemarexü.

8 Toma rü taxucürüwama chixri nachiga tidex-agü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü, erü toma rü naetüwa tachogü i ngëma ore.

9 Rü tá tataäegü ega aixcüma peporaegu i perü maxüwa rü ngëmacèx natauxgu i tacüçèx pemaä na taporagaexü. Rü Tupanana tá naxcèx tacaama na pexü naporaexëxüçèx i perü maxüwa na düxwa aixcüma mexü i norü duüxügü na pixígüxüçèx.

10 Rü naxüpa na pexü na íchayadauxü nixí i pexcèx chanaxümatüxü i ñaä popera, na ngëxguma ngëma changuxgu rü nataxuxüçèx i tacüçèx pemaä na chaporagaxü. Erü törü Cori choxü namu na pexü charüngüxëexüçèx na yexeraäcü meä peyaxõguxüçèx, rü tama chixexü pemaä na chaxüxüçèx nixí i choxü namuxü.

¹¹ Rü ñuxma na ichayacuèxëëxü i ñaã popera, Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwëxe i meã pexü naxüpetü rü naxcëx pedau na ñuxäcü aixcüma meã Tupanacëx pemaxëxü. Rü name nixi i pegü petaäëxëëgü rü wüxigu perüxñüe rü meã yaxna pegümaã pexñüe rü aixcüma pegü pengechaëgü. Rü nüma ya Tupana ya tükü ngechaëcü rü tükü rüngüxmüëxëëcü, rü guxëgutáma pemaã inarüxäÿx.

¹² Rü chanaxwëxe i wüxichigü i pema rü pegü pengechaëgüäcüma pegü perümoxëgü.

¹³ Rü guxëma i togü i taeneëgü i yaxõgüxü rü pexü narümoxëgü.

¹⁴ Rü ñuxma rü chanaxwëxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxëë, rü Tanatü ya Tupana rü pexü nangechaë, rü Naãë i Üünexü rü guxëguma pemaã inarüxäÿx.

Rü nuäma pexna,
Pauru

Tupanaarü Ore i Törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga

New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

xlviii

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6